

Latvijas Republikas Senāts

RĪCĪBAS SĒDES LĒMUMS

Rīgā 2025.gada 25.novembrī

[1] Senātā saņemta pieteicēja /Persona A/ kasācijas sūdzība par Administratīvās apgabaltiesas 2025.gada 15.aprīļa spriedumu, ar kuru noraidīts pieteicēja pieteikums par Aizsardzības ministrijas Apelācijas komisijas 2024.gada 15.marta lēmuma Nr. 1/16-8ip/18 atcelšanu. Ar pārsūdzēto lēmumu atstāts negrozīts pieteicējam piemērotais disciplinārsods – atvaļināšana no aktīvā dienesta pirms noteiktā laika.

Apgabaltiesa pievienojās pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai un atzina, ka pieteicējs ar savu rīcību, vairākkārt saviem dienesta kolēģiem paužot Krievijas rīcību atbalstošu viedokli saistībā ar notiekošo karu Ukrainā, ir pieļāvis karavīra lojalitātes pienākuma pārkāpumu, kas izriet no karavīra dotā zvēresta. Šādi Krievijas rīcību attaisnojoši izteikumi nav savietojami ar karavīra profesiju un ir pretrunā karavīra dotajam zvērestam un Latvijas Republikas Satversmē nostiprinātajām valsts pamatvērtībām. Līdz ar to apgabaltiesa atzina, ka pārsūdzētais lēmums ir tiesisks un pamatots.

[2] Pieteicējs kasācijas sūdzībā norāda, ka abi procesa dalībnieki bija lūguši apgabaltiesu izskatīt lietu mutvārdu procesā, jo lietā esošajos pierādījumos esot nepilnības un pretrunas, tāpēc lietas apstākļus vajadzējis vērtēt klātienē tiesas sēdē, nevis rakstveida procesā.

Administratīvā procesa likuma 304.panta pirmā daļa, kas noteic lietas izskatīšanas formu apelācijas instancē, paredz, ka apelācijas instances tiesa lietu pamatā izskata rakstveida procesā, savukārt lietas izskatīšana mutvārdu procesā var tikt noteikta, ievērojot procesa dalībnieka motivētu lūgumu. Tātad apgabaltiesai nav pienākuma izskatīt lietu mutvārdu procesā. Tā ir apgabaltiesas kompetence izlemt, vai konkrētajā gadījumā ir nepieciešama lietas izskatīšana mutvārdu procesā, izvērtējot iemeslus, kuru dēļ pieteicējs lūdz lietas izskatīšanu mutvārdu procesā.

Atbilstoši Senāta judikatūrai Administratīvā procesa likums procesa dalībniekiem garantē procesuālās tiesības lietu izskatīt mutvārdu procesā vismaz vienā instancē, un šo tiesību izmantošana ir atstāta procesa dalībnieka ziņā (*Senāta 2021.gada 25.marta sprieduma lietā Nr. SKA-76/2021, [ECLI:LV:AT:2021:0325.A420303616.8.S](https://www.ecli.lv/AT:2021:0325.A420303616.8.S), 6.punkts*).

No lietas materiāliem izriet, ka lietas izskatīšana pirmās instances tiesā notika mutvārdu procesā. Tādējādi pieteicējam lietā ir tikušas nodrošinātas tiesības uz lietas izskatīšanu pēc būtības mutvārdu procesā pirmās instances tiesā.

Savukārt lietas izskatīšana rakstveida procesā apelācijas instances tiesā pati par sevi neveido procesuālu pārkāpumu. Senatoru kolēģija paskaidro, ka lietas objektīva izskatīšana un procesuālā taisnīguma princips procesa dalībniekiem tiek nodrošināts arī rakstveida procesā, jo arī rakstveida procesā procesa dalībniekiem tiek nodrošināts tāds pats tiesību apjoms kā mutvārdu procesā, tostarp attiecībā uz pierādījumu un paskaidrojumu sniegšanu.

Līdz ar to minētais kasācijas sūdzības arguments nav pamats kasācijas tiesvedības ierosināšanai.

[3] Pieteicējs norāda, ka apgabaltiesa 2025.gada 20.marta paziņojumā Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem lūdza iesniegt 2023.gada 19.jūlija dienesta izmeklēšanas atzinumu Nr. I-DV un visus tajā vērtētos ziņojumus. Savukārt 2025.gada 25.martā apgabaltiesa informēja, ka administratīvā procesa dalībnieki ir snieguši paskaidrojumus par lietā izšķiramo pieteikuma priekšmetu, kā arī lietā esošie pierādījumi ir pietiekami, lai pabeigtu lietas izskatīšanu pēc būtības. Pieteicējs, pārbaudot Tiesu informācijas sistēmā dokumentāciju un reģistrāciju, konstatēja, ka sistēmā nav reģistrācijas par Nacionālo bruņoto spēku sniegto informāciju vai dokumentiem, kurus pieprasīja apgabaltiesas. Līdz ar to pieteicējs uzskata, ka pieprasītie dokumenti nebija apgabaltiesas rīcībā kā pierādījumi. Tātad apgabaltiesa neesot ievērojusi Administratīvā procesa likuma 2., 247. un 327.panta prasības.

Senatoru kolēģija atzīst, ka minētais arguments nav pamatots.

Lietā ir Nacionālo bruņoto spēku 2025.gada 24.marta pavadvēstule par pierādījumu sniegšanu (*lietas 157.lapa*), saskaņā ar kuru apgabaltiesai tika nosūtīti pieprasītie dokumenti. Minētā informācija klasificēta kā valsts noslēpuma objekts, līdz ar to tiesa ir ar to iepazinusies, kā tas ir norādīts apgabaltiesas sprieduma 9.punktā, taču šāda informācija netiek pievienota lietas materiāliem. Ņemot vērā minēto, senatoru kolēģijai nav šaubu, ka apgabaltiesas pieprasītie pierādījumi ir tikuši iesniegti tiesai, tie ir bijuši tiesas rīcībā lietas izskatīšanas pēc būtības laikā un tie ir vērtēti, taisot spriedumu.

[4] Pieteicējs norāda, ka apgabaltiesas spriedums neatbilstot Administratīvā procesa likuma 250.pantam, jo spriedumā neesot norādīts, no kā tiesa esot izdarījusi savus secinājumus. Pieteicēja kolēģu ziņojumos neesot norādīts, ka viņi personiski ir dzirdējuši, ka pieteicējs atbalsta Krieviju. Tiesa neesot novērtējusi pierādījumus kopumā. Tiesa esot pārkāpusi objektīvās izmeklēšanas principu, jo neesot noskaidrojusi, vai pieteicējs ir izdarījis militārās disciplīnas pārkāpumu un viņam pamatoti piemērots disciplinārsods. Lietā neesot konstatēts, ar kādu izteikumu pieteicējs nav ievērojis lojalitātes pienākumu, kas ietverts karavīra zvērestā. Tiesa neesot devusi juridisko vērtējumu tam, kāds konkrēts zvēresta aspekts ir pārkāpts un vai zvērests pilnībā nav ievērots. Pieteicējs esot godprātīgi pildījis karavīra pienākumus un pakļāvisies militārajai disciplīnai, par ko liecinot lietas materiāli un tiešā komandiera mutvārdu paskaidrojums, kas sniegts Aizsardzības ministrijas Apelācijas komisijai. Tiesa minēto paskaidrojumu un pieteicēja paskaidrojumus neesot vērtējusi kopsakarā ar pārējiem lietā esošiem pierādījumiem.

Senatoru kolēģija secina, ka pieteicējs būtībā nepiekrīt apgabaltiesas veiktajam pierādījumu vērtējumam un saturiski minētie kasācijas sūdzības argumenti ir vērsti uz faktisko apstākļu noskaidrošanu un pierādījumu pārvērtēšanu, kas atbilstoši Administratīvā procesa likuma 325.pantam nav Senāta kompetencē. Kasācijas instances tiesas kompetencē nav pārliecināties, ka ir izslēgta jebkura iespējamība, ka pierādījumu pārbaudes rezultātā varētu izdarīt kasatoram labvēlīgāku secinājumu, jo tā būtu atkārtota pierādījumu novērtēšana pēc būtības, ko veic pirmās instances tiesa un apelācijas instances tiesa.

Pretēji kasācijas sūdzībā norādītajam apgabaltiesa, arī pievienojoties pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai, ir vērtējusi visus lietā esošos pierādījumus, kā arī pieteicēja paskaidrojumus. Tiesa ir tieši vērtējusi, vai pieteicējs ir izdarījis pārsūdzētajā lēmumā norādīto disciplinārpārkāpumu. Izvērtējot pierādījumus savstarpējā kopsakarā, tiesa atzina, ka pieteicējs ar savu rīcību, vairākkārt saviem dienesta kolēģiem paužot Krievijas rīcību atbalstošu viedokli saistībā ar notiekošo karu Ukrainā, ir pieļāvis karavīra lojalitātes pienākuma pārkāpumu, kas izriet no karavīra dotā zvēresta. Var piekrist pieteicējam, ka spriedumā nav norādīts kāds konkrēts pieteicēja izteiciens (izteicieni), taču ne pārsūdzētais lēmums, ne apgabaltiesas spriedums nav pamatots ar kādu konkrētu pieteicēja izteicienu. Tiesa ir vērtējusi visus pierādījumus kopsakarā, tostarp pieteicēja paskaidrojumu, kurā viņš apliecina, ka 2022.gada vasarā rādījis kolēģiem video, kurā redzams, ka ukraiņi uzbrūk Donbasam. Tiesa arī konstatēja, ka pieteicējs citiem kolēģiem paudis savu viedokli, rādot dažāda veida video, lai pierādītu un pārliecinātu tos par savu taisnību, ka viss nav tā, kā to pasniedz Latvijas oficiālie mediji. Tāpat tiesa no citu karavīru ziņojumiem secināja, ka pieteicējs pēc Krievija sāktā militārā iebrukuma Ukrainā 2022.gada 24.februārī ir paudis nostāju, kas atbalsta Krievijas īstenotās darbības Ukrainā. Pieteicēja kolēģi ir mēģinājuši pārliecināt pieteicēju par viņam pieejamo ziņu nepatiesumu, taču tas izrādījies nesekmīgi. Tiesa vērtēja arī pieteicēja tiešā priekšnieka virsleitnanta /Persona C/ ziņojumā (*lietas 41.–42.lpp.*) norādīto, ka viņš pārrunās ar pieteicēju ir pārliecinājies, ka pieteicējam ir atšķirīgs viedoklis par Krievijas un Ukrainas karu un ka pieteicējs dzīvo Krievijas

informatīvajā telpā. Tātad tiesas secinājumi ir izdarīti, vērtējot pieteicēja rīcību un paustos viedokļus citiem karavīriem kopumā.

Tāpat no tiesas sprieduma ir saprotams, kādu tieši karavīra zvēresta aspektu pieteicējs nav ievērojis ar savu rīcību, proti, lojalitāti pret valsti. Īpaša uzticība un lojalitātes saikne starp amatpersonu un valsti kā darba devēju ir svarīga, tostarp karavīriem, no kuriem īpaši sagaida, ka viņi būs lojāli valstij. Lojalitāte ir saistīta ar valsts pastāvēšanu un neatkarību, kā arī ar valsts drošības jautājumiem. Karavīra zvērests ietver solījumu tostarp būt uzticīgam Latvijas Republikai, kā arī sargāt Latvijas valsti un tās neatkarību (*Militārā dienesta likuma 4.panta pirmā daļa*). Karavīra lojalitāte ir nozīmīga arī kontekstā ar ģeopolitisko situāciju pasaulē, proti, Krievijas izvērsto agresiju un kara darbību Ukrainā. Arī Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir norādījusi, ka nevar ignorēt faktu, ka Latvija ir Krievijas kaimiņvalsts, kura jau 2008.gadā bija iebrukusi daļā Gruzijas un 2014.gadā ieguvusi militāru un politisku kontroli pār daļu Ukrainas (*Eiropas Cilvēktiesību tiesas 2023.gada 23.maija lēmuma lietā „Gaponenko v. Latvia”, iesnieguma Nr.30237/18, 43.punkts*), turklāt 2022.gada 24.februārī Krievija sāka jaunu militāru iebrukumu Ukrainā.

No kasācijas sūdzības argumentiem secināms, ka pieteicējs nepiekrīt tam, kā apgabaltiesa ir izvērtējusi apstākļus lietā un vēlas panākt citu tiesas vērtējumu par lietas apstākļiem. Tāpēc šis kasācijas sūdzības arguments nav pamats kasācijas tiesvedības ierosināšanai.

[5] Pieteicējs norāda, ka apgabaltiesai bijis jāpārbauda atvaļināšanas process pilnībā, t.i., vai mehānisms nelojālu karavīru atvaļināšanai no profesionālā dienesta ir noteikts Militārā dienesta likuma 43.panta otrās daļas 4.punktā un trešajā daļā. Spriedumā neesot norādīts, kādi lietas apstākļi, secinājumi un fakti kalpo par pamatu dienesta līguma izbeigšanai pirms termiņa.

Senatoru kolēģija atzīst, ka minētais arguments ir acīmredzami nepamatots, jo minētās tiesību normas izskatāmajā lietā nav tikušas piemērotas. Pieteicēja profesionālā dienesta līgums tika izbeigts pirms termiņa saskaņā ar Militārā dienesta likuma 43.panta otrās daļas 8.punktu – karavīram kā disciplinārsods piemērota atvaļināšana no aktīvā dienesta.

[6] Pieteicējs kasācijas sūdzībā arī norāda, ka nevienam nevar piemērot sodīšanas līdzekli citādi, kā uz likuma pamata un likumā noteiktajā kārtībā. Iestāde, piemērojot sodu, esot ignorējusi vispārējos tiesību principus un likumā imperatīvi noteikto procesuālo kārtību, tādējādi iestāde esot pieļāvusi procesuālo tiesību normu pārkāpumus, kas varēja ietekmēt pārsūdzētā lēmuma saturu.

Senatoru kolēģija vēlreiz vērš pieteicēja uzmanību, ka kasācijas instances tiesas neskata lietu pēc būtības, tāpēc nevērtē iestādes izdotos administratīvos aktus. Līdz ar to minētie argumenti atstājami bez ievērības.

[7] Ievērojot minēto, senatoru kolēģija atzīst, ka kasācijas sūdzībā norādītie apsvērumi nerada šaubas par pārsūdzētā sprieduma tiesiskumu, kā arī nevar radīt pamatu lietas ierosināšanai judikatūras veidošanas vajadzībām. Tas ir pamats atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību.

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 338.panta otro daļu un 338.¹panta otrās daļas 2.punktu, senatoru kolēģija

nolēma

atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību sakarā ar /Persona A/ kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2025.gada 15.aprīļa spriedumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Senatore L. Slica

Senatore V. Kakste

Senators J. Pleps